

A számítástudomány alapjai

Síkgráfok dualitása

2020. december 8.

Bonyolultságelméleti áttekintés

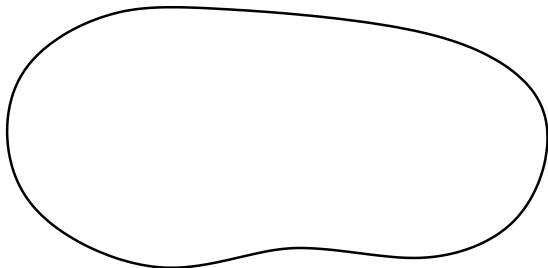
- ▶ Algoritmusok hatékonyságának mérésekor azt vizsgáljuk, hogy az inputméret növekedtével hogyan nő a maximális lépésszám.
- ▶ Azokat az algoritmusokat szeretjük, amelyikekre a lépésszám felülről becsülhető az input méretének polinomjával.
- ▶ Egy probléma bonyolultsága attól függ, hogy mennyire gyors algoritmussal oldható meg.
- ▶ Osztályoztuk a döntési problémákat: P -beliek, amikre van polinomidejű algoritmus. Az NP és $co - NP$ bővebb osztályok: itt az az elvárás, hogy IGEN ill. NEM output esetén mindig legyen polinomidőben ellenőrizhető bizonyíték (tanú).
- ▶ Ha egy Π döntési problémát (polinomidőben) vissza lehet vezetni Π' -re, akkor Π' -t nehezebbnek tekintjük, mint Π -t.
- ▶ Az NP osztályban vannak legnehezebb problémák: az ún. NP -teljes feladatok. Ezeket reménytelennek gondoljuk. Számos ilyenre láttunk példát: SAT, HAM, 3-SZÍN, ...
- ▶ **Sejtés:** $P \neq NP$, sőt: $P \neq NP \cap co - NP$

Egy NP-teljességi bizonyítás

Tétel: $\text{HAM} \leq \text{HAMÚT}$.

Egy NP-teljességi bizonyítás

G

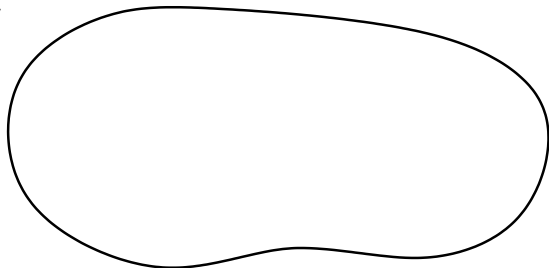
Tétel: $\text{HAM} \leq \text{HAMÚT}$.

Biz: Legyen G a HAM inutja. Cél: olyan G' , aminek pontosan akkor van H-útja, ha G -nek van H-köre.

$$\begin{array}{ccc} \text{HAM} & \leq & \text{HAMÚT} \\ | & & | \\ G & \rightarrow & G' \end{array}$$

Egy NP-teljességi bizonyítás

G

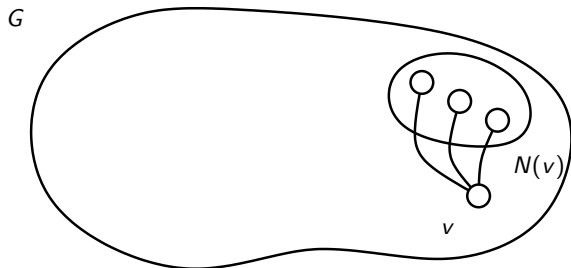

Tétel: $\text{HAM} \prec \text{HAMÚT}$.

Biz: Legyen G a HAM inutja. Cél: olyan G' , aminek pontosan akkor van H-útja, ha G -nek van H-köre. Mindezt polinomidőben.

$$\begin{array}{ccc} \text{HAM} & \prec & \text{HAMÚT} \\ | & & | \\ G & \xrightarrow{\text{pol}} & G' \end{array}$$

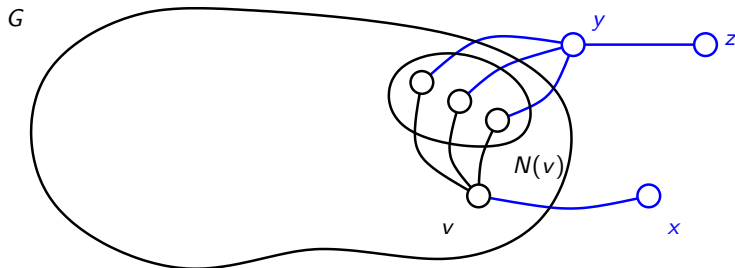
Egy NP-teljességi bizonyítás

Tétel: $\text{HAM} \leq \text{HAMÚT}$.

Biz: Legyen G a HAM útja. Cél: olyan G' , aminek pontosan akkor van H-útja, ha G -nek van H-köre. Mindezt polinomidőben. Legyen $v \in V(G)$, és képezzük G' -t G -ből az ábra szerint.

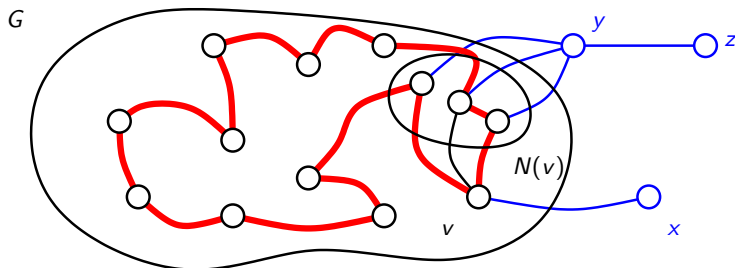
Egy NP-teljeségi bizonyítás

Tétel: $\text{HAM} \leq \text{HAMÚT}$.

Biz: Legyen G a HAM útja. Cél: olyan G' , aminek pontosan akkor van H-útja, ha G -nek van H-köre. Mindezt polinomidőben. Legyen $v \in V(G)$, és képezzük G' -t G -ből az ábra szerint.

Egy NP-teljességi bizonyítás

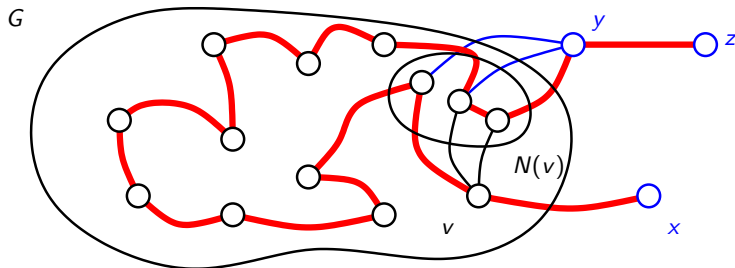

Tétel: $\text{HAM} \leq \text{HAMÚT}$.

Biz: Legyen G a HAM útja. Cél: olyan G' , aminek pontosan akkor van H-útja, ha G -nek van H-köre. Mindezt polinomidőben. Legyen $v \in V(G)$, és képezzük G' -t G -ből az ábra szerint. Tfh G -ben van H-kör.

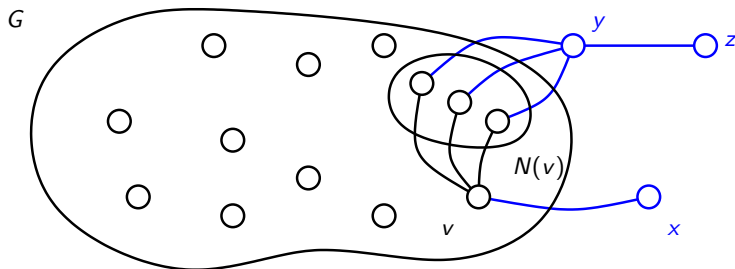
Egy NP-teljességi bizonyítás

Tétel: $\text{HAM} \leq \text{HAMÚT}$.

Biz: Legyen G a HAM inutja. Cél: olyan G' , aminek pontosan akkor van H-útja, ha G -nek van H-köre. Mindezt polinomidőben. Legyen $v \in V(G)$, és képezzük G' -t G -ből az ábra szerint. Tfh G -ben van H-kör. Ekkor G' -ben van (x -ből z -be) H-út.

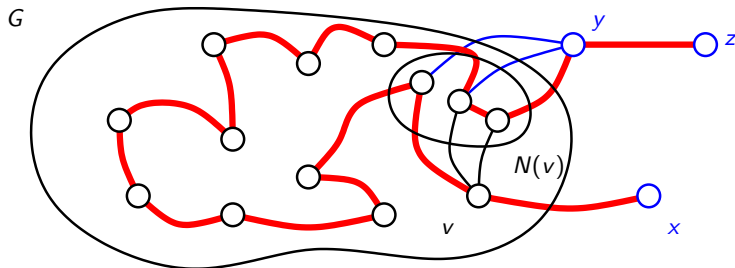
Egy NP-teljességi bizonyítás

Tétel: $\text{HAM} \leq \text{HAMÚT}$.

Biz: Legyen G a HAM inutja. Cél: olyan G' , aminek pontosan akkor van H-útja, ha G -nek van H-köre. Mindezt polinomidőben. Legyen $v \in V(G)$, és képezzük G' -t G -ből az ábra szerint. Tfh G -ben van H-kör. Ekkor G' -ben van (x -ből z -be) H-út. Most tfh P a G' H-útja. P végpontjai az x és z levelek.

Egy NP-teljességi bizonyítás

Tétel: $\text{HAM} \leq \text{HAMÚT}$.

Biz: Legyen G a HAM inutja. Cél: olyan G' , aminek pontosan akkor van H-útja, ha G -nek van H-köre. Mindezt polinomidőben.

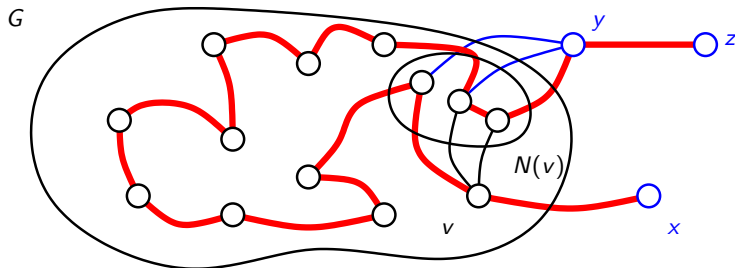
Legyen $v \in V(G)$, és képezzük G' -t G -ből az ábra szerint.

Tfh G -ben van H-kör. Ekkor G' -ben van (x -ből z -be) H-út.

Most tfh P a G' H-útja. P végpontjai az x és z levelek.

Ekkor $P - x - y - z$ a G egy olyan H-útja, aminek a végpontjai szomszédosak. Tehát van G -ben H-kör. $\square$

Egy NP-teljességi bizonyítás

Tétel: $\text{HAM} \leq \text{HAMÚT}$.

Biz: Legyen G a HAM inutja. Cél: olyan G' , aminek pontosan akkor van H-útja, ha G -nek van H-köre. Mindezt polinomidőben. Legyen $v \in V(G)$, és képezzük G' -t G -ből az ábra szerint.

Tf h G -ben van H-kör. Ekkor G' -ben van (x -ből z -be) H-út.

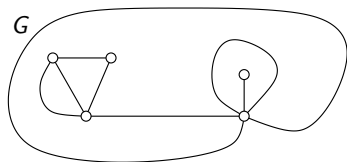
Most tf h P a G' H-útja. P végpontjai az x és z levelek.

Ekkor $P - x - y - z$ a G egy olyan H-útja, aminek a végpontjai szomszédosak. Tehát van G -ben H-kör. $\square$

Köv: (1) HAM NP-nehéz (NP-teljes), ezért HAMÚT NP-nehéz.

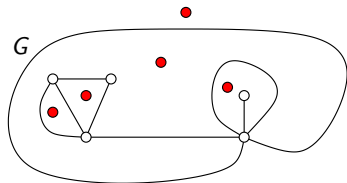
(2) HAMÚT $\in$ NP, ezért HAMÚT NP-teljes.

Síkgráfok duálisa

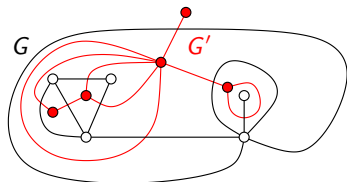
Def: A G síkbarajzolt gráf **duálisa** az a G^* gráf, aminek csúcsai a G tartományai

Síkgráfok duálisa

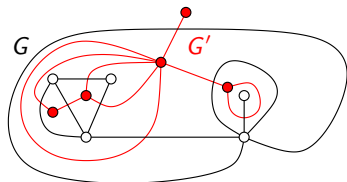
Def: A G síkbarajzolt gráf **duálisa** az a G^* gráf, aminek csúcsai a G tartományai

Síkgráfok duálisa

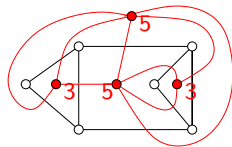
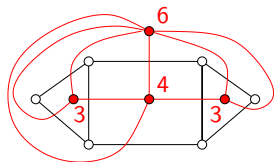
Def: A G síkbarajzolt gráf **duálisa** az a G^* gráf, aminek csúcsai a G tartományai, élei pedig G éleinek felelnek meg, és az adott élt által elválasztott tartományoknak megfelelő csúcsokat köti össze.

Síkgráfok duálisa

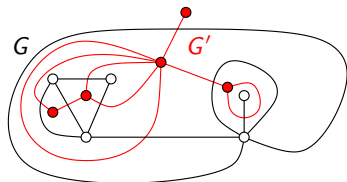
Def: A G síkbarajzolt gráf **duálisa** az a G^* gráf, aminek csúcsai a G tartományai, élei pedig G éleinek felelnek meg, és az adott élt által elválasztott tartományoknak megfelelő csúcsokat köti össze.

Csak síkbarajzolt gráfnak van duálisa. Síkbarajzolható gráfnak a konkrét lerajzolástól függően többféle duálisa is lehet.

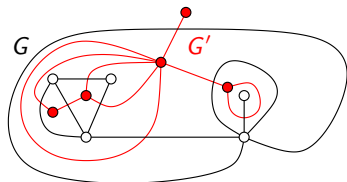

Síkgráfok duálisa

Def: A G síkbarajzolt gráf **duálisa** az a G^* gráf, aminek csúcsai a G tartományai, élei pedig G éleinek felelnek meg, és az adott élt által elválasztott tartományoknak megfelelő csúcsokat köti össze.

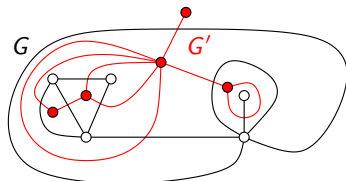
Síkgráfok duálisa

Def: A G síkbarajzolt gráf **duálisa** az a G^* gráf, aminek csúcsai a G tartományai, élei pedig G éleinek felelnek meg, és az adott élt által elválasztott tartományoknak megfelelő csúcsokat köti össze.

Megf: (1) A G^* duális gráf SRható, $n^* = t$, $e^* = e$ és $k^* = 1$.

Síkgráfok duálisa

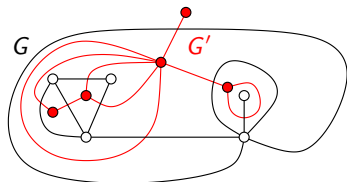

Def: A G síkbarajzolt gráf **duálisa** az a G^* gráf, aminek csúcsai a G tartományai, élei pedig G éleinek felelnek meg, és az adott élt által elválasztott tartományoknak megfelelő csúcsokat köti össze.

Megf: (1) A G^* duális gráf SRható, $n^* = t$, $e^* = e$ és $k^* = 1$.

(2) Ha $v \in V(G^*)$ a G i -dik lapjához tartozik, akkor $d(v) = \ell_i$.

Síkgráfok duálisa

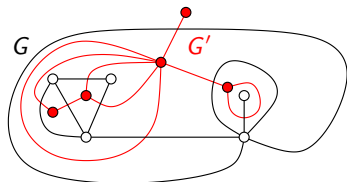
Def: A G síkbarajzolt gráf **duálisa** az a G^* gráf, aminek csúcsai a G tartományai, élei pedig G éleinek felelnek meg, és az adott élt által elválasztott tartományoknak megfelelő csúcsokat köti össze.

Megf: (1) A G^* duális gráf SRható, $n^* = t$, $e^* = e$ és $k^* = 1$.

(2) Ha $v \in V(G^*)$ a G i -dik lapjához tartozik, akkor $d(v) = \ell_i$.

(3) HSL G^* -ra:
$$\sum d^*(v) = 2e^*$$

Síkgráfok duálisa

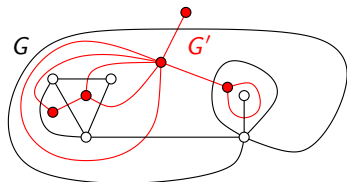
Def: A G síkbarajzolt gráf **duálisa** az a G^* gráf, aminek csúcsai a G tartományai, élei pedig G éleinek felelnek meg, és az adott élt által elválasztott tartományoknak megfelelő csúcsokat köti össze.

Megf: (1) A G^* duális gráf SRható, $n^* = t$, $e^* = e$ és $k^* = 1$.

(2) Ha $v \in V(G^*)$ a G i -dik lapjához tartozik, akkor $d(v) = \ell_i$.

(3) HSL G^* -ra: $\sum \ell_i = \sum d^*(v) = 2e^* = 2e$ (DHSL)

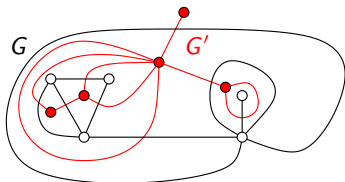
Síkgráfok duálisa

Def: A G síkbarajzolt gráf **duálisa** az a G^* gráf, aminek csúcsai a G tartományai, élei pedig G éleinek felelnek meg, és az adott élt által elválasztott tartományoknak megfelelő csúcsokat köti össze.

- Megf:** (1) A G^* duális gráf SRható, $n^* = t$, $e^* = e$ és $k^* = 1$.
(2) Ha $v \in V(G^*)$ a G i -dik lapjához tartozik, akkor $d(v) = \ell_i$.
(3) HSL G^* -ra: $\sum \ell_i = \sum d^*(v) = 2e^* = 2e$ (DHSL)
(4) G^* csúcsszínezése G lapjai színezésének felel meg. (ld. 4CT)

Síkgráfok duálisa

Def: A G síkbarajzolt gráf **duálisa** az a G^* gráf, aminek csúcsai a G tartományai, élei pedig G éleinek felelnek meg, és az adott élt által elválasztott tartományoknak megfelelő csúcsokat köti össze.

Megf: (1) A G^* duális gráf SRható, $n^* = t$, $e^* = e$ és $k^* = 1$.

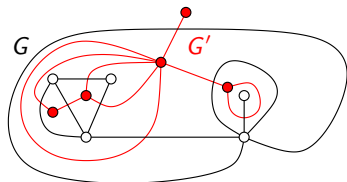
(2) Ha $v \in V(G^*)$ a G i -dik lapjához tartozik, akkor $d(v) = \ell_i$.

(3) HSL G^* -ra: $\sum \ell_i = \sum d^*(v) = 2e^* = 2e$ (DHSL)

(4) G^* csúcsszínezése G lapjai színezésének felel meg. (ld. 4CT)

(5) Ha G öf, akkor $t^* = n$, sőt: $G = (G^*)^*$.

Síkgráfok duálisa

Def: A G síkbarajzolt gráf **duálisa** az a G^* gráf, aminek csúcsai a G tartományai, élei pedig G éleinek felelnek meg, és az adott élt által elválasztott tartományoknak megfelelő csúcsokat köti össze.

Megf: (1) A G^* duális gráf SRható, $n^* = t$, $e^* = e$ és $k^* = 1$.

(2) Ha $v \in V(G^*)$ a G i -dik lapjához tartozik, akkor $d(v) = \ell_i$.

(3) HSL G^* -ra: $\sum \ell_i = \sum d^*(v) = 2e^* = 2e$ (DHSL)

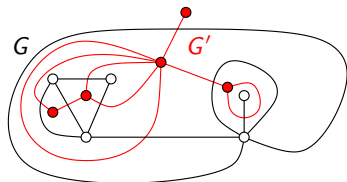
(4) G^* csúcsszínezése G lapjai színezésének felel meg. (ld. 4CT)

(5) Ha G öf, akkor $t^* = n$, sőt: $G = (G^*)^*$.

(6) Hurokél és elvágó él egymás duálisai.

Síkgráfok duálisa

Def: A G síkbarajzolt gráf **duálisa** az a G^* gráf, aminek csúcsai a G tartományai, élei pedig G éleinek felelnek meg, és az adott élt által elválasztott tartományoknak megfelelő csúcsokat köti össze.

Megf: (1) A G^* duális gráf SRható, $n^* = t$, $e^* = e$ és $k^* = 1$.

(2) Ha $v \in V(G^*)$ a G i -dik lapjához tartozik, akkor $d(v) = \ell_i$.

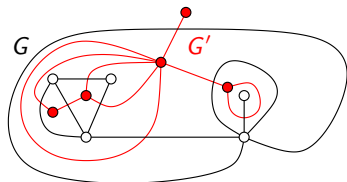
(3) HSL G^* -ra: $\sum \ell_i = \sum d^*(v) = 2e^* = 2e$ (DHSL)

(4) G^* csúcsszínezése G lapjai színezésének felel meg. (ld. 4CT)

(5) Ha G öf, akkor $t^* = n$, sőt: $G = (G^*)^*$.

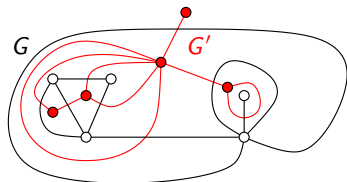
(6) Hurokél és elvágó él egymás duálisai. De ennél több is igaz.

Síkgráfok duálisa

Def: A G síkbarajzolt gráf **duálisa** az a G^* gráf, aminek csúcsai a G tartományai, élei pedig G éleinek felelnek meg, és az adott élt által elválasztott tartományoknak megfelelő csúcsokat köti össze.

Síkgráfok duálisa

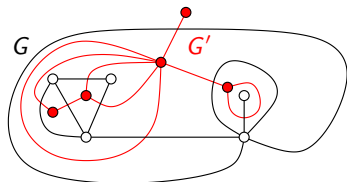

Def: A G síkbarajzolt gráf **duálisa** az a G^* gráf, aminek csúcsai a G tartományai, élei pedig G éleinek felelnek meg, és az adott élt által elválasztott tartományoknak megfelelő csúcsokat köti össze.

Def: A G gráf Q élhalmaza **vágás**, ha $G - Q$ szétesik (azaz több komponense van, mint G -nek), de $G - Q'$ nem esik szét semmilyen $Q \neq Q' \subset Q$ esetén.

Síkgráfok duálisa

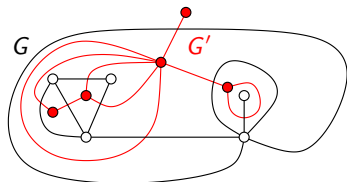

Def: A G síkbarajzolt gráf **duálisa** az a G^* gráf, aminek csúcsai a G tartományai, élei pedig G éleinek felelnek meg, és az adott élt által elválasztott tartományoknak megfelelő csúcsokat köti össze.

Def: A G gráf Q élhalmaza **vágás**, ha $G - Q$ szétesik (azaz több komponense van, mint G -nek), de $G - Q'$ nem esik szét semmilyen $Q \neq Q' \subset Q$ esetén.

Megf: e elvágó él $\iff \{e\}$ vágás.

Síkgráfok duálisa

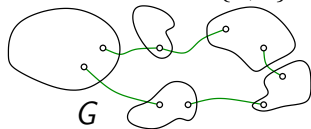

Def: A G síkbarajzolt gráf **duálisa** az a G^* gráf, aminek csúcsai a G tartományai, élei pedig G éleinek felelnek meg, és az adott élt által elválasztott tartományoknak megfelelő csúcsokat köti össze.

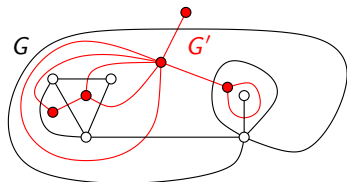
Def: A G gráf Q élhalmaza **vágás**, ha $G - Q$ szétesik (azaz több komponense van, mint G -nek), de $G - Q'$ nem esik szét semmilyen $Q \neq Q' \subset Q$ esetén.

Megf: e elvágó él $\iff \{e\}$ vágás.

Def: Az e és f **soros élek**, ha $\{e, f\}$ vágás.

Síkgráfok duálisa

Def: A G síkbarajzolt gráf **duálisa** az a G^* gráf, aminek csúcsai a G tartományai, élei pedig G éleinek felelnek meg, és az adott élt által elválasztott tartományoknak megfelelő csúcsokat köti össze.

Def: A G gráf Q élhalmaza **vágás**, ha $G - Q$ szétesik (azaz több komponense van, mint G -nek), de $G - Q'$ nem esik szét semmilyen $Q \neq Q' \subset Q$ esetén.

Megf: e elvágó él $\iff \{e\}$ vágás.

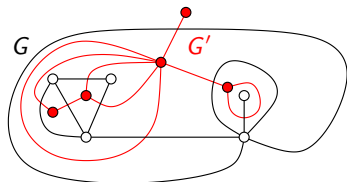
Def: Az e és f **soros élek**, ha $\{e, f\}$ vágás.

Megf: (Kör-vágás dualitás) Ha G^* a G SRt gráf duálisa, akkor

(1) $C \subseteq E(G)$ kör G -ben $\iff C^*$ vágás G^* -ban.

(2) $Q \subseteq E(G)$ vágás G -ben $\iff Q^*$ kör G^* -ban.

Síkgráfok duálisa

Def: A G síkbarajzolt gráf **duálisa** az a G^* gráf, aminek csúcsai a G tartományai, élei pedig G éleinek felelnek meg, és az adott élt által elválasztott tartományoknak megfelelő csúcsokat köti össze.

Def: A G gráf Q élhalmaza **vágás**, ha $G - Q$ szétesik (azaz több komponense van, mint G -nek), de $G - Q'$ nem esik szét semmilyen $Q \neq Q' \subset Q$ esetén.

Megf: e elvágó él $\iff \{e\}$ vágás.

Def: Az e és f **soros élek**, ha $\{e, f\}$ vágás.

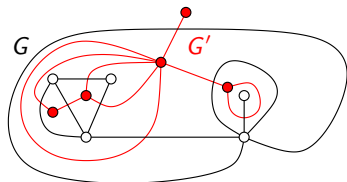
Megf: (Kör-vágás dualitás) Ha G^* a G SRt gráf duálisa, akkor

(1) $C \subseteq E(G)$ kör G -ben $\iff C^*$ vágás G^* -ban.

(2) $Q \subseteq E(G)$ vágás G -ben $\iff Q^*$ kör G^* -ban.

Köv: (1) Hurokél és elvágó él egymás duálisai.

Síkgráfok duálisa

Def: A G síkbarajzolt gráf **duálisa** az a G^* gráf, aminek csúcsai a G tartományai, élei pedig G éleinek felelnek meg, és az adott élt által elválasztott tartományoknak megfelelő csúcsokat köti össze.

Def: A G gráf Q élhalmaza **vágás**, ha $G - Q$ szétesik (azaz több komponense van, mint G -nek), de $G - Q'$ nem esik szét semmilyen $Q \neq Q' \subset Q$ esetén.

Megf: e elvágó él $\iff \{e\}$ vágás.

Def: Az e és f **soros élek**, ha $\{e, f\}$ vágás.

Megf: (Kör-vágás dualitás) Ha G^* a G SRt gráf duálisa, akkor

(1) $C \subseteq E(G)$ kör G -ben $\iff C^*$ vágás G^* -ban.

(2) $Q \subseteq E(G)$ vágás G -ben $\iff Q^*$ kör G^* -ban.

Köv: (1) Hurokél és elvágó él egymás duálisai.

(2) Soros és párhuzamos élek egymás duálisai.

Duálisok kapcsolata

Láttuk, hogy ugyanannak a SRható gráfnak többféle duálisa is lehet. Mi a kapcsolat a lehetséges duálisok között?

Duálisok kapcsolata

Láttuk, hogy ugyanannak a SRható gráfnak többféle duálisa is lehet. Mi a kapcsolat a lehetséges duálisok között?

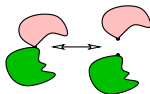
Whitney tétele: Tfh G^* a G SRt gráf duálisa. Ekkor H pontosan akkor duálisa G egy síkbarajzolásának, ha H öf és megkapható G^* -ból az alábbi operációk véges sokszori alkalmazásával.

Duálisok kapcsolata

Láttuk, hogy ugyanannak a SRható gráfnak többféle duálisa is lehet. Mi a kapcsolat a lehetséges duálisok között?

Whitney tétele: Tfh G^* a G SRt gráf duálisa. Ekkor H pontosan akkor duálisa G egy síkbarajzolásának, ha H öf és megkapható G^* -ból az alábbi operációk véges sokszori alkalmazásával.

1. Elvágó pont mentén szétszedés/komponensek összeragasztása.

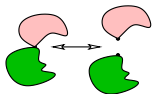

Duálisok kapcsolata

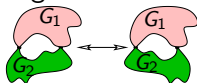
Láttuk, hogy ugyanannak a SRható gráfnak többféle duálisa is lehet. Mi a kapcsolat a lehetséges duálisok között?

Whitney tétele: Tfh G^* a G SRt gráf duálisa. Ekkor H pontosan akkor duálisa G egy síkbarajzolásának, ha H öf és megkapható G^* -ból az alábbi operációk véges sokszori alkalmazásával.

1. Elvágó pont mentén szétszedés/komponensek összeragasztása.

2. Két csúcs mentén szétvágás, majd fordítva visszazaragasztás.

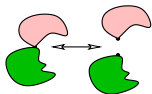

Duálisok kapcsolata

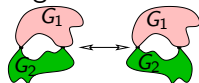
Láttuk, hogy ugyanannak a SRható gráfnak többféle duálisa is lehet. Mi a kapcsolat a lehetséges duálisok között?

Whitney tétele: Tfh G^* a G SRt gráf duálisa. Ekkor H pontosan akkor duálisa G egy síkbarajzolásának, ha H öf és megkapható G^* -ból az alábbi operációk véges sokszori alkalmazásával.

1. Elvágó pont mentén szétszedés/komponensek összeragasztása.

2. Két csúcs mentén szétvágás, majd fordítva visszazagasztás.

Whitney másik tétele: Tfh a G és H öf gráfok között kör-vágás dualitást tudunk létesíteni egy, az élek közötti alkalmas kölcsönösen egyértelmű megfeleltetéssel. Ekkor G és H is síkbarajzolható, és alkalmas síkbarajzásaik egymás duálisai. □

Dualitás a villamosságban

Kétpólusú elemekből álló elektromos hálózatok viselkedését a Kirchhoff-féle csomóponti és huroktörvények, valamint az Ohm törvények írják le. Ezekből lehet kiszámítani a hálózat gráfjának élein az áramerősséget ill. az élvégpontok közti feszültséget.

Dualitás a villamosságban

Kétpólusú elemekből álló elektromos hálózatok viselkedését a Kirchhoff-féle csomóponti és huroktörvények, valamint az Ohm törvények írják le. Ezekből lehet kiszámítani a hálózat gráfjának élein az áramerősséget ill. az élvégpontok közti feszültséget. A csomóponti törvényeket a gráf vágásaira, a huroktörvényeket pedig a gráf köreire értelmes felírni.

Dualitás a villamosságban

Kétpólusú elemekből álló elektromos hálózatok viselkedését a Kirchhoff-féle csomóponti és huroktörvények, valamint az Ohm törvények írják le. Ezekből lehet kiszámítani a hálózat gráfjának élein az áramerősséget ill. az élvégpontok közti feszültséget.

A csomóponti törvényeket a gráf vágásaira, a huroktörvényeket pedig a gráf köreire értelmes felírni.

A korábban tanult Kruskal-algoritmus alkalmazásával (a normál fa segítségével) azt tudtuk meghatározni, hogy egyértelműen oldható-e meg a hálózat, ill. meg tudunk határozni minimális számú Kirchhoff-törvényből adódó feltételt, amelyek már egyértelműen meghatározzák a megoldást.

Dualitás a villamosságban

Kétpólusú elemekből álló elektromos hálózatok viselkedését a Kirchhoff-féle csomóponti és huroktörvények, valamint az Ohm törvények írják le. Ezekből lehet kiszámítani a hálózat gráfjának élein az áramerősséget ill. az élvégpontok közti feszültséget. A csomóponti törvényeket a gráf vágásaira, a huroktörvényeket pedig a gráf köreire értelmes felírni.

Dualitás a villamosságban

Kétpólusú elemekből álló elektromos hálózatok viselkedését a Kirchhoff-féle csomóponti és huroktörvények, valamint az Ohm törvények írják le. Ezekből lehet kiszámítani a hálózat gráfjának élein az áramerősséget ill. az élvégpontok közti feszültséget.

A csomóponti törvényeket a gráf vágásaira, a huroktörvényeket pedig a gráf köreire értelmes felírni.

A kétféle Kirchhoff-törvény hasonló formájú: mindkettőben bizonyos éleken az (I -k vagy ΔU -k) összege 0. Lehetséges vajon egy H hálózathoz olyan, duális H^* hálózatot konstruálni, aminek ugyanannyi éle van, és a H^* megoldása ugyanaz, mint a H -é, csak az áramerősségekből potenciálkülönbségek, a potenciálkülönbségekből pedig áramerősségek lesznek?

Dualitás a villamosságban

A kétféle Kirchoff-törvény hasonló formájú: mindkettőben bizonyos éleken az (I -k vagy ΔU -k) összege 0. Lehetséges vajon egy H hálózathoz olyan, duális H^* hálózatot konstruálni, aminek ugyanannyi éle van, és a H^* megoldása ugyanaz, mint a H -é, csak az áramerősségekből potenciálkülönbségek, a potenciálkülönbségekből pedig áramerősségek lesznek?

Dualitás a villamosságban

A kétféle Kirchoff-törvény hasonló formájú: mindkettőben bizonyos éleken az (I -k vagy ΔU -k) összege 0. Lehetséges vajon egy H hálózathoz olyan, duális H^* hálózatot konstruálni, aminek ugyanannyi éle van, és a H^* megoldása ugyanaz, mint a H -é, csak az áramerősségekből potenciálkülönbségek, a potenciálkülönbségekből pedig áramerősségek lesznek? Ehhez az szükséges, hogy a két hálózat élei között olyan kölcs. egyért. megfeleltetés legyen, amire teljesül a kör-vágás dualitás. Whitney „másik” tétele szerint ez pontosan akkor lehetséges, ha a hálózathoz tartozó gráf síkbarajzolható. Ilyenkor a dualitás úgy valósítható meg, hogy az R nagyságú ellenállás duálisa egy $1/R$ nagyságú ellenállás, az x nagyságú áramforrásé egy x nagyságú feszültségforrás (és viszont), az y nagyságú kapacitásé pedig egy y nagyságú induktivitás (és viszont). Ha azonban a hálózathoz tartozó gráf nem síkbarajzolható, akkor nincs hozzá a fenti értelemben duális hálózat.

Dualitás a villamosságban

Dualitás a villamosságban

Whitney „egyik” tételének is van ám villamosságban
következménye. Nevezetesen, egy összefüggő hálózatból a kétféle
operáció segítségével egy másik összefüggő hálózatot készítünk,
akkor az így kapott két hálózatnak pontosan ugyanaz lesz a
megoldása. (Whitney tételéből egyébként az is következik, hogy ha
két hálózatnak ugyanaz a megoldása, akkor az egyik megkapható a
másikból a kétféle operáció véges sokszori alkalmazásával.)

Köszönöm a figyelmet!